

بیک اندیشه

حرم امیرالمومنین (ع) گلباران شد

شامگاه جمعه گذشته، حرم حضرت امیرالمومنین (ع) در آستانه عید سعید غدیر، با حضور تولیت آستان مقدس علوی و اثران گل آرایی شد. به گزارش مهر، در این مراسم معنوی، گل های اهدایی از سوی گل فروشان بازار گل امام رضا (ع) تهران در محل صریح حضرت امیرالمومنین (ع) نصب شد. در مراسم امسال، هزار و ۲۰۰ تن گل در ۱۲ نوع و ۶۰ هزار قطعه، به عنایت عالیات هدیه شده است. قرار است علاوه بر صریح علوی، صریح امام حسین، حضرت عباس و ائمه کاظمین و سامرا، علیهم السلام نیز تا عید غدیر گل آرایی شود. برای حفظ کیفیت گل های اهدایی به اعتبار مقدسه، قرارگاه جهادی ارتش نیز با در اختیار گذاشتن هواپیما کمک زیادی به انتقال محموله گل کرده است.

نشست علمی «غدیر شناسی»

بر گزار می شود

مرکز آموزش های غیر حضوری حوزه های علمیه خوارهران، همزمان با ایام غدیر خم، امروز نشست برخط علمی پژوهشی «غدیر شناسی» را برگزار می کند. به گزارش خبرگزاری حوزه، در این نشست علمی پژوهشی، آیتا... محمد هادی یوسفی غروی، محقق برجسته تاریخ اسلام و حجت الاسلام سید محمد کاظم طباطبائی، رئیس پژوهشکده علوم و معارف حدیث مؤسسه دارالحدیث، ارائه بحث خواهند داشت. این نشست ساعت ۱۳:۳۰ امروز، به صورت برخط برگزار می شود و علاقه مندان می توانند با مراجعه به لینک «<https://ac.whc.ir/vuneshast>»، در این نشست شرکت کنند.

انتشار «غدیر در قرآن از منظر تفاسیر اهل سنت»

کتاب «غدیر در قرآن از منظر تفاسیر اهل سنت»، اثر محمد یعقوب بشوی، به همت مؤسسه بوستان کتاب و در ۱۶۰ صفحه، در آستانه عید سعید غدیر، روانه بازار نشر شد. به گزارش مهر، مؤلف این کتاب، باتوجه به کثرت ارجاعات به فضایل امام علی (ع) در منابع اهل سنت، موضوع غدیر در قرآن را بررسی کرده است. کتاب مذکور، شامل سه فصل است؛ در فصل اول که به «آیه ولایت» می پردازد، پس از بیان معنای ولایت در لغت و اصطلاح، شان نزول این آیه تبیین شده و سپس، نظر مفسران و دانشمندان اهل سنت در باره مصداق ولی در آیه ولایت تشریح و در ادامه نیز، روایان حدیث ولایت معرفی و تفسیری از این آیه ذکر و ارتباط آیه ولایت با غدیر بیان شده است.

طاه (ص) به روی سبر و حمید (ع) کنار اوست

امروز روز جلوه معنای احمد (ص) است

گفت و گوی خراسان باد کتر مهدی مجتهدی، استاد تاریخ اسلام درباره جایگاه جهانی مفهوم «غدیر» و ارتباط آن با آموزه «انتظار» در تاریخ بشریت

جواد نوائیان رودسری - پیامبر اکرم (ص) در بازگشت از حجه الوداع، در منزل غدیر از مرکب پیاده شد و همگان را به نزد خویش فراخواند؛ فرمود کسانی که جلوتر رفته بودند، باز گردند و آن هایی که هنوز نرسیده بودند، خود را به غدیر برسانند و به سخنان پیامبر خدا (ص) گوش فرا دهند. در آن روز، فخر عالم خلقت، بر انبوهی از جهاز شتران ایستاد و دست پسر عمو و دامادش علی (ع) را بالا برد و فرمود: «من کنت مولاه فهذا علی مولاه»؛ زین پس هر که من مولایش هستم، علی نیز مولای اوست. هجدهم ذی الحجه، از آن روز به بعد، روز غدیر نامیده و جشن گرفته شد. خداوند آیه اکمال را در همین روز بر پیامبرش نازل فرمود: «الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَ أَتَمَّمْتُ عَلَيْكُمْ دِينَكُمْ وَ رَضِيتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا؛ امروز دین شما را برایتان کامل و نعمت خود را بر شما تمام کردم و اسلام را برای شما [به عنوان] این برگزیدم». باین حال، غدیر تنها روایتی برای نقل کردن و رویدادی برای گرامی داشتن نیست؛ غدیر تنها روزی برای بزرگداشت نزد شیعیان به حساب نمی آید؛ غدیر را، بآن محتوای بلند و الهی اش، باید روزی پرافتخار برای بشریت نامید، روزی که در آن، انسانیت به تکامل رسید و مژده ظهور منجی، در گوش بشر زمزمه شد. وقتی با دکتر مهدی مجتهدی، استاد تاریخ اسلام دانشگاه فردوسی و مدیر کتابخانه امیرالمؤمنین (ع) درباره عید غدیر و زوایای کمتر دیده شده آن همکلام می شویم، نخستین نکته ای که بر زبان می آورد، همین مفهوم جهانی غدیر است؛ مفهومی که به دلایل گوناگون، تاکنون کمتر به آن پرداخته شده و جادارد، بیشتر به آن بپردازیم. آن چه در پی می آید، مشروح گفت و گوی این استاد دانشگاه، با روزنامه خراسان، در آستانه عید سعید غدیر است.

برخی معتقدند که پیام غدیر، پیامی جهانی است و باید به آن، از این جنبه بسیار راهبردی نگریست. به عنوان یک مدرس و پژوهشگر تاریخ اسلام، در این باره چه نظری دارید؟

به واقعه «غدیر خم» و عید بزرگ غدیر، به دلیل عظمتی که دارد، می توان از زوایای مختلفی نگریست. یکی از نویسندگان معاصر جهان اسلام، روز غدیر را «یوم الانسانیه» نامیده است؛ تعبیر و نگاه زیبایی است؛ این که بتوانیم به غدیر، نگاه فرادینی و فرامذهبی داشته باشیم و به واقع، آن را «روز بشریت» بدانیم. جای تأسف دارد که برخی از ما، حواسمان به این مفهوم بلند و عظیم نیست و می خواهیم غدیر را به عنوان یک مناسبت اسلامی یا حتی شیعی بینیم و جایگاه واقعی آن را از یاد ببریم. نگاه کلان به غدیر و محتوای بلند آن، ما را به این نتیجه می رساند که این رخداد، بدون هیچ اغراقی و به دور از هر بزرگنمایی، یک واقعه بزرگ بشری محسوب می شود. توجه داشته باشید که اجتماع غدیر، یک اجتماع خاص است؛ اجتماعی که در آن همه گروه های مسلمان حضور دارند و از هر نظر استثنایی است و قبل و بعد از آن، دیگر چنین اتفاقی نیفتاد. متن خطبه غدیر، حاوی مفاهیمی راهبردی و بسیار مهم است. ما معمولاً

عادت داریم که اصل خطبه پیامبر (ص) را که به عنوان «حدیث غدیر» شهرت یافته است، یعنی روایت «مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَعَلَيْهِ مَوْلَا اللَّهِ وَالْمَنْ وَالَاؤُهُ عَادَةٌ غَادَاؤُهُ أَنْصُرُهُ وَأَخْلَ مِنْ خَذْلُهُ» را درباره روز غدیر به یاد بیاوریم و از دیگر مفاهیم بلند و قابل توجه این خطبه که هم از نظر روایی، هم از نظر اعتقادی و هم از نظر سیاسی اهمیت بسیار بالایی دارد، عبور کنیم. بهانه برخی بابت این رویکرد آن است که می گویند این خطبه مفصل، در منابع غیر شیعی، با این تفصیل وجود ندارد؛ اما در طول تاریخ، محققان و پژوهشگرانی بوده اند که خلاف این ادعا را ثابت کردند. نمونه ای از همین پژوهش ها که سال ها قبل منتشر شد، کتاب «نور الامین فی تثبیت خطبة الغدير» نوشته امیرتقدمی معصومی است؛ در این کتاب نویسنده، خطبه غدیر را، آن گونه که در منابع شیعی آمده، بخش بخش کرده و هر بخش را که مبتنی بر مباحث حدیثی و تفسیری است، در منابع روایی غیر شیعی جست و جو و پیدا کرده و ارجاع داده است. بر طبق نتایج این تحقیق، می توان گفت که عملاً مضامین خطبه غدیر و سخنرانی مشهور رسول خدا (ص) در منابع دیگر مذاهب اسلامی هم وجود دارد. اما برگردیم به آن نکته ای که باعث می شود نگاه ما به موضوع غدیر، یک نگاه جهانی باشد؛ یکی از مهم ترین فراز های خطبه غدیر، مربوط به قیام مهدی موعود (عج) است؛ این که آن حضرت قیام ظهور منجی، مفهومی صرفاً شیعی نیست؛ در دیگر مذاهب اسلامی نیز، بر آن اتفاق نظر وجود دارد و حتی در دیگر ادیان هم، سخن از این مسئله بسیار مهم به میان آمده است.

یعنی باید مفهوم مهدویت را هم، بخشی از همان پیامی بدانیم که رسول خدا (ص) در غدیر خم موطوف به ابلاغ آن شد؟

ببینید، در متون قدیمی اصطلاحی که بیشتر برای آخرین حج رسول خدا (ص) به کار می رود، «حجة البلاغ» است؛ ما کمتر به «حجة الوداع» بر میخوریم؛ چون مهم ترین رویدادی که در این حج شاهد آن هستیم، ابلاغ دستور خداوند مبنی بر جانشینی بلا فصل امیر مؤمنان (ع) است. منتها این ابلاغ، فقط به جانشینی ایشان محدود نمی شود، بلکه جانشینان بعد از آن حضرت نیز، معرفی می شوند؛ در واقع همان طور که سیر انبیا به حضرت ختمی مرتبت (ص) ختم می شود، در غدیر، سیر ائمه (ع) تا قیام حضرت حجت (عج) پیش روی مردم قرار می گیرد و آن حضرت، همان نقطه مشترک و پایانی در همه ادیان است که با قیام خودشان، ظلم و ستم را از جهان ریشه کن خواهد کرد. کسانی که با مباحث منجی شناسی آشنایی دارند و درباره آن تحقیق می کنند، می دانند که در تمام ادیان، تصور امید بخشی انتظار برای ظهور منجی وجود دارد. خطبه غدیر، یکی از مستندات صریح تاریخی است که در آن، سلسله ای از هدایتگران تعریف شده که به منجی پایانی و مورد انتظار ختم می شود. بنابراین، این عین جفاست اگر ما غدیر را به بر نامه ای یک روزه، آن هم در میان شیعیان محدود کنیم؛ قدر مسلم آن است که پیام غدیر، با توجه به محتوای عمیق آن درباره تسلسل انبیا و اولیای الهی و منتهی شدن آن به منجی عالم بشریت، یک پیام جهانی است.

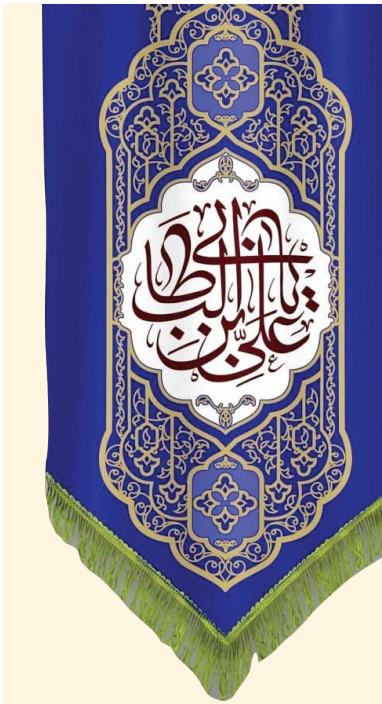
به نکته های مهمی اشاره کردید؛ اما مسئله این جاست که بخش مهمی از آثار مربوط به رویداد غدیر خم، فقط به اثبات وقوع آن اختصاص دارد و کمتر به این موضوع، از زوایای که شما مورد بررسی قرار دادید، پرداخته شده است.

درست است؛ یکی از جنبه هایی که ما کمتر به آن اهتمام داشته ایم و ضرورت دارد با توجه

به عظمت جایگاه غدیر و آن چه پیشتر عرض کردم، بیشتر به آن توجه داشته باشیم، این است که موضوع غدیر را در حد یک حدیث بینیم. در طول تاریخ، محدود افرادی بوده اند که به دلیل دشمنی، سعی در انکار واقعه غدیر خم داشته اند و به همین دلیل، تلاش های گسترده ای برای اثبات وجود روز غدیر صورت گرفته که در جایگاه خود، بسیار قابل تقدیر است. اما همان طور که همه می دانیم، حدیث غدیر یکی از متواتر ترین روایاتی است که از رسول خدا (ص) نقل شده و در منابع روایی مسلمانان، وجود دارد؛ نام و مشخصات دست کم ۱۲۰ نفر از افرادی که در غدیر خم حاضر بوده و سخنان پیامبر خدا (ص) را مستقیماً نقل کرده اند، امروزه در اختیار ماست و به نظر می رسد، تعداد این روایان بسیار بیشتر از این مقدار باشد؛ چون هنوز تحقیقات ادامه دارد و ای بسا، برخی منابع تاریخی و روایی طی حوادث تاریخی از دست رفته باشند. بنابراین، به نظر می رسد که صرفاً تمرکز بر اثبات وجود روز غدیر و رویدادهایی که در آن اتفاق افتاد، یک اشتباه راهبردی است و باعث نادیده گرفتن جایگاه واقعی غدیر می شود. تلاش در این مسیر، مانند آن است که فردی بخواهد عمر و انرژی خود را صرف اثبات وجود جنگ بدر در تاریخ اسلام کند؛ آیا کسی وجود دارد که بخواهد در مورد چنین موضوع بدون تردیدی، وقت بگذارد به اثبات وجود آن، بپردازد؟ پیداست که هیچ محقق، چنین کاری را انجام نمی دهد و تحقیقات، بر محتوای وقایع و رویدادهای جنگ بدر متمرکز می شود. در مورد غدیر نیز، چنین است. چرا باید ما انرژی و وقت خود را برای اثبات وقوع رویدادی بگذاریم که یکی از متواتر ترین احادیث گنجینه روایی جهان اسلام مربوط به آن است؟ به اعتقاد من، این ظلم بزرگی است که بخواهیم غدیر را فقط

دیوار نگاره «بیعت غدیر»، اثری زیبا و تأثیر گذار از حسن روح الامین، نقاش برجسته ایرانی است که به مناسبت عید غدیر و در آستانه این روز بزرگ، برای نصب بر دیوار های حرم امیر مؤمنان، امام علی (ع)، به صورت نقاشی دیجیتال، طراحی و اجرا شده است. این دیوار نگاره تأثیر گذار، دیروز در حرم مطهر امام علی (ع) نصب شد

از این زاویه مورد بررسی قرار دهیم؛ در طول تاریخ، دشمنان اهل بیت (ع) به عمد چنین موضوعی را که از بدیهیات است انکار کرده اند و دوستان اهل بیت (ع) هم به ناچار، به این بحث ورود کردند. اگر جمیع مسلمانان، به دلیل تواتر حدیث غدیر، آن را سخنی قطعی الصدور از وجود مقدس پیامبر اکرم (ص) می دانند، جادارد که پارا از این بحث بسیار جزئی، فراتر بگذارند و به محتوای این پیام بزرگ تاریخی بپردازند. البته برخی از علمای بزرگ شیعه، مانند علامه امینی، این مسئله را مورد توجه قرار داده اند، اما به نظر کافی نیست و حق مطلب ادا نشده است. غدیر با چنین ظرفیت و پشتوانه عظیمی، چنان که مرحوم شهید مطهری هم بر آن تأکید کرده است، می تواند محوری برای وحدت اسلامی باشد. بنابراین، باید در عین گرمی امید شاد روز عید غدیر، توجه داشته باشیم که این روز، یک روز بزرگ برای بشریت است، روز توجه به منجی است که باید آن را فصل مشترک همه ادیان بدانیم.

دوستان خداوند متعال است که همیشه خدای خود را دوست می دارد و در این دوستی از هر گونه فداکاری دریغ ندارد. علی نخستین انسانی است که به من ایمان آورده است؛ علی کسی است که هرگز ایمان خویش را با ریا نیا لید... و این چنین در غدیر خم، همه بر ولایت علی بن ابیطالب شهادت داده و با وی بیعت کردند.

ماند. [رسول خدا (ص)] فرمود که مرا فرود آورید و خویشتن هم فرود آئید. «در آن نیمه روز، در فروغ سوزان آفتاب که مرغ هوا و ماهی دریا را کباب میکرد، در کنار آن غدیر از آب تپه می اندوه بر روی آن شن های آتش صفت داغ شده، با جهاز شتر برای وی منبری بپرداختند و وجود عزیزش بر آن منبر ایستاد و لب به خطابه ای شور انگیز گشود؛ دمی به قرآن گوش فرادیدند آنجا که می گوید: «وَأَمَّا إِلَيْكُمْ اللَّهُ وَرَسُولُهُ الَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاغِبُونَ»؛ همانا ولی شما، خدای شما و پیامبر شماست و نیز، آنانکه نماز میگزرا ند و همچنان بهنگام نماز از

تورنمای از منطقه غدیر خم

گزارش مختصر ۷۴ سال قبل مرحوم جواد فاضل از رویداد ۱۸ ذی الحجه سال دهم هجری «غدیر خم» به روایت مترجم «نهج البلاغه»

می شد، سیراب میساختند و «خم» نام یکی از این هم، با محوریت موضوعات مربوط به تاریخ زندگی امیر مؤمنان (ع) و البته، رویداد غدیر خم، به رشته تحریر در می آورد و در مجلات مذهبی منتشر می کرد. یکی از این مجلات، مجله معروف «آئین اسلام» با مدیریت مرحوم نصرتا... نوربانی بود که به ویژه در دهه ۱۳۲۰ ش، فعالیت موفقی را تجربه کرد و بزرگانی مانند مرحوم آیتا... طالقانی، آیتا... میرزا خلیل کامر و حسینعلی راشدی، به انتشار آثار شان در این مجله می پرداختند. آن چه در پی می آید، یادداشتی نسبتاً کوتاه از مرحوم جواد فاضل است که در شماره ۲۱۸ مجله «آئین اسلام»، مورخ ۱۳۲۷ آبان و به مناسبت عید سعید غدیر به رشته تحریر در آمده است. این متن، افزون بر ارزش تاریخی، نمونه ای از نثر روان دهه ۱۳۲۰ ش هم محسوب می شود که می تواند برای علاقه مندان جالب توجه باشد.

■ غدیر خم

«آنجا را غدیر جحفة» مینامیدند، گویا سرزمین «جحفة» را از آب باران که در آن غدیرها جمع